

INGEZONDEN

De redactie behoudt zich voor, ter bevordering van spoedige plaatsing der stukken, zoo noodig eenige bekorting aan te brengen

RIJKS INSTITUUT VOOR DE VOLKSGEZONDHEID

AFD. SEROLOGIE

Bij het halfjaarlijksch onderzoek der op 1 April 1943 in omloop zijnde antitoxische sera is gebleken, dat de series A 37, 38, 39, 40, 41; A1 No. 1; B 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33; C 18, 19; K 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25; O 7, 8, 9, 10; D 32, 33; E 21, 22; F 5; T1 No. 14, 15, 16; T2 No. 9; R 2, 3 aan alle eischen voldoen.

Het gezuiverde serum antitetanicum equinum T2 No. 8 bezit niet meer de vereischte sterkte en is daarom afgekeurd. De nog in omloop zijnde verpakkingen kunnen aan het Rijks Instituut voor de Volksgezondheid worden opgezonden en kosteloos geruild.

W. AEG. TIMMERMAN

Utrecht, 10 April 1943

Directeur van het Rijks Instituut voor de Volksgezondheid

BEHANDELING VAN DIPHTHERIE

Het inderdaad belangrijke antwoord op de vraag der Therapie-commissie van het N. T. v. G. geeft mij aanleiding collega HERDERSCHËE te vragen, of de eenige juiste wijze van toedienen van het antidiphtherie-serum slechts intraveneus is. Deze vraag stel ik, omdat het zoo overwegend de jonge kinderen zijn, die door diphtherie worden aangetast; bij zeer vele is het lang niet gemakkelijk, soms onmogelijk, een vena zóó zichtbaar te maken, dat de intraveneuse inspuiting vlot geschiedt. En dat is toch noodzakelijk, gezien de onrust, die bij kinderen onmiddellijk door geringe ingrepen pleegt te ontstaan (te voren moet gestuwd worden, en zoo voort). Niet vergeten dient te worden, dat voor den specialist-kinderarts, die dergelijke manipulaties geregeld uitvoert, deze eenvoudiger zijn dan voor den huisarts.

Gebruikt collega HERDERSCHËE een voor dat doel vervaardigde naald of apparatuur? Bij de subcutane en intramusculaire inspuiting is de injectie een quaestie van een oogenblik, heeft het kind geen gelegenheid te reageeren. En tenslotte: ontvouwt het serum inderdaad na intraveneuse inspuiting zooveel sneller zijn werking dan na de eenvoudige injectie in de spier? Staat het bovendien wel vast, dat de toediening van serum bij den toxischen vorm nuttig effect heeft? Ik meende, dat de statistiek dienaangaande vrij sombere getallen toont.

Utrecht (Oudenrijn), 10 April 1943

K. A. ROMBACH

Wanneer men het serum in de ader spuit, heeft het antitoxine onmiddellijk de maximum-concentratie in het bloed van den patiënt bereikt, terwijl dit bij inspuiting in de spieren pas na 24 uur het geval is. En collega TIMMERMAN deelde mij mede, dat ook het toxine van het gravistype, bij proeven op dieren door het antitoxine wordt geneutraliseerd, *mits men het vroeg inspuit*: men is gauw te laat. In de zeer toxische gevallen is dus onze eenige kans (en ik geef collega ROMBACH volkomen gelijk, dat deze niet zoo heel groot is), de intraveneuse inspuiting. Is er geen „burgemeestershals” en geen rhinitis en is het kind nog maar kort ziek, dan geven wij, ook in het ziekenhuis, de voorkeur aan de zeker onschuldiger en gemakkelijker uit te voeren, inspuiting in de spieren. Wij gebruiken voor de intraveneuse injectie geen bijzonder instrumentarium.

Amsterdam, 17 April 1943

D. HERDERSCHËE

VERWARMING NA LEVENSGEVAARLIJKE AFKOELING

Naar aanleiding van de bespreking van dr. H. J. T. BIJLMER over bovengenoemd onderwerp (N. T. v. G. 1943 blz. 705) moge ik herinneren aan hetgeen in *Die allgemeine chirurgische Pathologie und Therapie* u.s.w. van dr. THEODOR BILLROTH en dr. ALEX. VON WINIWARDER, 12de druk, 1885 te lezen is op blz. 348. Hier staat, dat proeven op groote honden hebben bewezen, dat, indien de rectumtemperatuur niet lager is dan 18° C., de levensgeesten bij

snelle verwarming in heete baden vaker kunnen worden opgewekt, dan door langzame verwarming. Waarom staan experiment en practijk hier volkomen tegenover elkaar?

Rotterdam, 10 April 1943

C. GROENEWEGEN

NATURA SANAT

Bij het bestudeeren van de *Kliniek der Kindergeneeskunde* van prof. E. GORTER over meningitis, waarin onder andere wordt besproken trauma en meningitis, herinnerde ik mij een geval van schedelletsel, dat buiten verwachting genas.

20 Jaren geleden werd ik geroepen bij een jongen van 10 jaar, die uit een boom was gevallen, waarbij hij met zijn hoofd terecht gekomen was op een bovengrondschen boomwortel. Hij had een schuine penetreerende fractuur van den linker bovenoogholterand af tot in een gedeelte van het rechter voorhoofdsbeen; de beenranden waren een halve cm uit elkaar geweken. Er was zoo goed als geen bloedverlies, wel veel cerebrospinaalvocht, pulsaties van het blootliggende hersengedeelte, dat enkele sugillaties toonde, geen been-splinters. Patiënt was somnolent, de pupillen waren even groot, pols 80, klein. Behandeling: aseptisch verband, donkere kamer, afweer van geluiden — inspuiting van een halve liter physiologische NaCl-oplossing. 's Avonds werd patiënt gecatheteriseerd; hij had een snurkende ademhaling, was afebril; er werd een halve liter 5 pCt. glyucose-oplossing ingespoten. Geen verder neurologisch onderzoek. Mirabile dictu werd de patiënt den roden dag wakker en genas volkomen, behalve een schuine deuk in het voorhoofd. Het merkwaardige van het geval is:

1e. het aseptische beloop ondanks de gunstige voorwaarde tot besmetting. Evenals in het bloed zullen er vermoedelijk afweerstoffen in het cerebrospinale vocht zijn.

2e. Ontbreken van hersenverschijnselen.

Conclusie: de voorkwabben der groote hersenen bezitten geen gewichtige centra; wel heeft prof. BROUWER voorbijgaande optische hallucinaties waargenomen bij een omschreven aandoening, doch de neurochirurgen aarzelen niet zelfs de linker frontale kwab te reseceeren bij voorbeeld wegens een niet afgebakend glioom en zoo voort.

Veghel, April 1943

J. H. VERBEEK

BERICHTEN

BUITENLAND

BELGIË. — TROPISCHE GENEESKUNDE. De *Archives médicales belges* heeft onlangs een „numéro spécial” doen verschijnen, samengesteld door de medewerkers van het instituut voor Tropische geneeskunde te Antwerpen. Het bevat artikelen over slaapziekte, leishmaniosis en amoebiasis.

— VOEDING IN OORLOGSTIJD. GENGOU, HEYMANS en LIBBRECHT deelen in een artikel over de huidige uitbreiding der tuberculose in België eenige gegevens mede over rantsoeneering. Aan tuberculoselijders worden dagelijksche rantsoenen toegekend van ongeveer 3000 calorieën. De gemiddelde voedingswaarde van het huidige rantsoen (berekend door de som van basis-rantsoenen en extra-rantsoenen te deelen door het aantal inwoners) bedraagt ongeveer 1800 calorieën (*Verh. Kon. Vl. Ac. v. Geneesk.*, blz. 403, 1943).

DENEMARKEN. — ENCEPHALITIS NA WATERPOKKEN. Op 859 gevallen van waterpokken, waargenomen gedurende de jaren 1930—1941 in het Blegdamhospitaal te Kopenhagen, werden vier maal infecties van het cerebrale zenuwstelsel (meningo-encephalitis 2, psychose 1, polyradiculitis 1) vastgesteld (*Ugeskrift for Laeger*, blz. 203, 1943).

DUITSCHLAND. — DE NEUS VAN DEN OPERATEUR. Uit Königgratz wordt gemeld, dat een operateur een reeks van 7 streptococcusbesmettingen (met 5 sterfgevallen) heeft veroorzaakt. Zoowel uit zijn neus — hij leed aan rhinitis catarrhalis — als uit bloed en organen van zieken en overledenen werd een streptococcus gekweekt, die zich door bijzonderen groei gemakkelijk liet onderkennen (*Ber. ges. Gynaek. u. Geb. hilfe*, blz. 193, 1943).

— LUESSTATISTIEK. Prof. DÖDERLEIN te Berlijn, die zich in het bijzonder met genees-